

عنوان: بررسی مهارت بالینی ماماهای شاغل در مرکز بهداشت شماره ۲ اصفهان در ارائه خدمات IUD گذاری نوع TCU380A بر اساس دستورالعمل استاندارد سازی IUD در سال ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸

نام نویسنده‌گان: فرشته مغزیان (کارشناس مسئول برنامه تنظیم خانواده)، فربنا اکبر (کارشناس مامایی و مربی ارشد کشوری IUD گذاری)، مهشید مظاہری (کارشناس برنامه تنظیم خانواده)، مهناز کوکلانی (مدیر آموزشگاه بهورزی)، نرجس قدیری (مدبرو واحد سلامت خانواده و جمعیت)، دکتر علی پارسا (معاون بهداشتی مرکز بهداشت شماره ۲ اصفهان)، دکتر محسن مصلحی (مدیر مرکز بهداشت شماره ۲ اصفهان)

چکیده:

مقدمه و هدف: در بین روش‌های پیشگیری از بارداری IUD (Intra uterine device) یکی از روش‌های مدرن پیشگیری از بارداری با مزیت‌های زیاد می‌باشد. لیکن مصرف این روش در سطح کشور و این استان دارای مشکلاتی از قبیل پایین بودن استمرار، بالا بودن خروج IUD در سالهای اول و مطلوب نبودن آگاهی رده‌های محیطی و ماماهای IUD گذار می‌باشد. با توجه به این که آگاهی و مهارت ماماهای گذارنده IUD در افزایش استمرار، کاهش خروج در سال اول، و کاهش عوارضی چون سوراخ شدن رحم هنگام کارگذاری تاثیر به سزاگی دارد. بر آن شدیدم تا ضمن آموزش ماماهای این مطالعه را با هدف تعیین و سنجش میزان مهارت و آگاهی آنان در مورد استانداردهای گذاشتن IUD و نیز تعیین نقاط ضعف در این مورد به منظور برنامه ریزی جهت مداخلات لازم برای رفع نقاط ضعف و بالا بردن مهارت ماماهای انجام دهیم.

روش اجرا: این مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی میباشد که در ابتدا وزارت متبوعه پیشنهاد اجرای استاندارد سازی واحدهای IUD گذار در سطح کشور را نمود و به دنبال آن معاونت بهداشتی استان اقدام به پایش ۲۰ نفر از ماماهای IUD گذار منتخب در سراسر استان نمود و سپس مقرر گردید سایر ماماهای IUD گذار استان طبق دستورالعمل و چک لیست کشوری به مدت ۱۱ ساعت مورد آموزش تثویری و عملی قرار گیرند. لذا کارگاه آموزشی جهت ماماهای مرکز بهداشت شماره ۲ اصفهان برگزار گردید و تعداد ۱۰۰ نفر مورد آموزش قرار گرفتند. سپس در طی ۲۶ جلسه تعداد ۷۰ نفر از ماماهای IUD گذاری که مورد آموزش قرار گرفته بودند توسط چک لیستی روا و پایا مورد پایش عملی توسط مربی ارشد IUD گذار استان و کارشناس ناظر برنامه تنظیم خانواده قرار گرفتند. اطلاعات به دست آمده از چک لیست در نرم افزار SPSS وارد و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

نتایج: در این پایش ۶۶ نفر موفق به احرار نمره ۵ قبولی شدند و ۴ نفر موفق به احرار نمره قبولی نشدند که به دلیل عدم کسب نمره لازم از موارد MUST بود. میانگین پاسخ درست به سوالات MUST/3 ۹۳/۳ درصد و میانگین پاسخ نادرست به این سوالات ۶/۷ درصد می‌باشد. میانگین پاسخ درست به سوالات UNMUST ، ۹۱/۱ درصد و میانگین پاسخ نادرست به این سوالات ۸/۹ درصد می‌باشد. از نتایج چنین بر می‌آید که انجام آیتم، (به متقارضی اطمینان می‌دهد که صحبت‌ها محروم‌انه خواهد ماند) در ۶۴/۳ درصد ماماهای آیتم، (از اینکه بازوی عمودی T داخل لوله کارگذاری قرار گرفته است، اطمینان حاصل می‌نماید) در ۶۲/۹ درصد ماماهای آیتم (از خالی بودن مثانه متقارضی اطمینان حاصل می‌کند) در ۲۵/۷ درصد ماماهای آیتم (دقت دارد که از زمان خم وارد کردن بازوهای T به داخل لوله کارگذاری تا کارگذاری آن در داخل رحم بیش از ۵ دقیقه نگذرد) در ۲۵/۷ درصد ماماهای رضایت بخش نبوده است. ماماهای کارشناس پایش شونده به سوالات ۹/۱ درصد بیشتر از ماماهای کارдан پاسخ درست داده اند. ماماهایی با سابقه کار ۲۱ تا ۲۵ سال ۶ درصد بیشتر از ماماهایی با سابقه کار ۱ تا ۵ سال به سوالات پاسخ درست داده اند.

بحث و نتیجه گیری کلی: با توجه به نتایج حاصل و شناسایی نقاط ضعف پیشنهاد میگردد مسئولین امر نسبت به برگزاری کلاس های آموزش عملی و تئوری جهت ماما های IUD گذار در مراکز بهداشتی درمانی اهتمام ورزند. و نیز در برنامه درسی آموزش دانشجویان مامایی و دانشجویان پزشکی زن در دانشگاه های علوم پزشکی به موارد MUST و UNMUST چک لیست در کارگذاری IUD بیشتر از گذشته توجه گردد. و با توجه به این مهم که افراد با مقطع تحصیلی بالاتر و سابقه کار بیشتر عملکرد بهتری در زمینه کار گذاری IUD دارند شایسته است در صورت امکان در گزینش و انتخاب فرد گذارنده IUD این دو آیتم مد نظر قرار بگیرد.

کلید واژه ها: DHS - UNMUST - MUST - IUD - پایش

مقدمه و اهداف: در بین روشهای پیشگیری از بارداری (Intra uterine device) IUD یکی از روشهای مدرن پیشگیری از بارداری با مزیت های زیاد از جمله اثر بخشی بالا (99/2٪)، طولانی بودن مدت پیشگیری از بارداری (10 سال)، نداشتن آثار و عوارض هورمونی، تداخل نداشتن با مصرف داروها، عدم تاثیر بر شیردهی، نیاز نداشتن به یادآوری روزانه، قابلیت برگشت باروری بالا از خروج IUD و قابل استفاده در دوران منوبوز می باشد. لیکن مصرف این روش در سطح کشور و این استان دارای مشکلاتی از قبیل پایین بودن استمرار (در مناطق شهری 4 سال و در مناطق روستایی 3 سال، طبق نتایج طرح تحقیقاتی DHS * در سال 79)، بالا بودن خروج IUD در سالهای اول و مطلوب نبودن آگاهی رده های محیطی و ماما های IUD گذار می باشد) طبق نتایج آزمون تنظیم خانواده در سال 85 که توسط مرکز بهداشت استان برگزار گردید کمترین در بین روشهای پیشگیری از بارداری مربوط به این روش بوده است). با توجه به این که آگاهی و مهارت ماما ها و فرد گذارنده IUD در افزایش استمرار IUD، کاهش خروج IUD در سال اول، و کاهش عوارضی چون سوراخ شدن رحم هنگام کار گذاری تاثیر به سزا یابد، بر آن شدیدم تا ضمن آموزش ماما ها این مطالعه را با هدف تعیین و سنجش میزان مهارت و آگاهی آنان در مورد استانداردهای گذاشتن IUD و نیز تعیین نقاط ضعف در این مورد به منظور برنامه ریزی جهت مداخلات لازم برای رفع نقاط ضعف و بالا بردن مهارت ماما ها انجام دهیم.

روش اجرا: این مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی میباشد که در ابتدا وزارت متبوعه پیشنهاد اجرای استاندارد سازی واحدهای IUD گذار در سطح کشور را نمود و به دنبال آن معاونت بهداشتی استان اقدام به پایش 20 نفر از ماما های IUD گذار منتخب در سراسر استان نمود و سپس مقرر گردید سایر ماما های IUD گذار استان طبق دستورالعمل و چک لیست کشوری به مدت 11 ساعت مورد آموزش تئوری و عملی قرار گیرند. لذا کارگاه آموزشی جهت ماما های مرکز بهداشت شماره 2 اصفهان برگزار گردید و تعداد 100 نفر مورد آموزش قرار گرفتند. سپس در طی 26 جلسه تعداد 70 نفر از ماما های IUD گذاری که مورد آموزش قرار گرفته بودند توسط چک لیستی روا و پایلاجک لیست بررسی مهارت ارائه خدمات IUD گذاری نوع TCU380A (TCU380A) مورد پایش عملی توسط مریب ارشد IUD گذار استان و کارشناس ناظر برنامه تنظیم خانواده قرار گرفتند. این چک لیست شامل 24 سوال MUST و 30 سوال UNMUST می باشد. (MUST) مواردی هستند که حتما باید مطابق استاندارد انجام شوند). سوالات در 5 قسمت تقسیم بندی شده که شامل موارد زیر می باشد:

- بررسی وسایل (قبل از معاینه لگن / گذاشتن IUD)

- ارزیابی قبل از کار گذاری آی یو دی (قبل از آماده شدن متقاضی برای کار گذاری آی یو دی)

- آماده کردن آی یو دی در داخل بسته استریل و اندازه گرفتن عمق رحم با هیسترومتر

- کارگذاری آی یو دی

- اقدامات بعد از کارگذاری آی یو دی

هر سوال از نظر "رضایت بخش بودن " و "غیر رضایت بخش بودن " مورد بررسی قرار می گرفت. شرط قبولی در این پایش احراز حداقل 80 درصد امتیاز موارد MUST و 70 درصد کل امتیاز موجود در چک لیست میباشد.

اطلاعات به دست آمده از چک لیست در نرم افزار SPSS وارد و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

مجموعه مقالات پژوهشی سینار تازه های پرستاری و مامایی

۱۹، ۱۸ آنده ۸۸ - دانشکده پرستاری و مامایی

دانشکده آزاد اسلامی واحد خوارگان
دانشکده پرستاری و مامایی

نتایج: در این پایش 66 نفر موفق به احراز نمره قبولی شدند و 4 نفر موفق به احراز نمره قبولی نشدند که به دلیل عدم کسب نمره لازم از موارد MUST بود. حداکثر امتیاز بدست آمده از سوالات MUST 100 درصد، حداقل امتیاز 75 درصد و میانگین آن 93/2 درصد می باشد. حداکثر امتیاز بدست آمده از سوالات UNMUST 100 درصد، حداقل امتیاز 73/3 درصد و میانگین آن 91 درصد می باشد. حداکثر امتیاز بدست آمده از مجموع سوالات MUST و UNMUST 98/3 درصد، حداقل امتیاز 79/9 درصد و میانگین آن 92 درصد می باشد.

میانگین پاسخ درست به سوالات MUST 93/3 درصد و میانگین پاسخ نادرست به این سوالات 6/7 درصد می باشد. که بیشترین نقاط ضعف ماماهای پایش شونده در موارد MUST عبارتند از :

1 - در 25/7 درصد ماماهای از زمان خم وارد کردن بازوهای T آی یو دی به داخل لوله کارگذاری تا کار گزاری آن در رحم بیش از 5 دقیقه طول کشیده است.

2 - 18/6 درصد از ماماهای آیتم (وقتی بازوها آزاد شدند به آرامی و دقت میله کارگذاری را به سمت قله رحم حرکت می دهد تا زمانی که با یک مقاومت جزئی رو برو شود. ضمناً دقت دارد که نیروی زیاد ممکن است سبب سوراخ شدن رحم شود) را طبق استاندارد انجام نداده اند.

3 - 12/9 درصد ماماهای آیتم (به آرامی در حالی که لوله کارگذاری را با یک دست ثابت نگه داشته است، با دست دیگر ابتدا میله سفید را خارج کرده و سپس لوله کارگذاری را به حالت چرخشی و به آرامی به سمت پائین حرکت داده تا از رحم و سرویکس کاملاً خارج شده و نخ IUD دیده شود) را طبق استاندارد انجام نداده اند.

4 - 10٪ ماماهای آیتم (با تناکلوم به آرامی ساعت 10 و 3 سرویکس را گرفته و آن را در اولین دنده قفل می کند) را عایت نکرده اند. میانگین پاسخ درست به سوالات UNMUST 91/1 درصد و میانگین پاسخ نادرست به این سوالات 8/9 درصد می باشد که بیشترین نقاط ضعف ماماهای پایش شونده در موارد UNMUST عبارتند از :

1 - 64/3 درصد ماماهای به متقارضی اطمینان نداده اند که صحبت ها محربانه خواهد ماند.

2 - 62/9 درصد ماماهای از خالی بودن مثانه متقارضی اطمینان حاصل ننموده اند.

3 - 25/7 درصد ماماهای از خالی بودن مثانه متقارضی اطمینان حاصل نکرده اند.

4 - 21/4 درصد ماماهای نخ IUD را در فاصله 3-2 سانتی متر نچیده اند.

ماماهای کارشناس پایش شونده به سوالات MUST 93/9 درصد و به سوالات UNMUST 91/4 درصد پاسخ درست داده اند در صورتیکه ماماهای کارдан پایش شونده به سوالات MUST 91/1 درصد و به سوالات UNMUST 90/2 درصد پاسخ درست داده اند.

بیشترین پاسخ درست به سوالات MUST مربوط به ماماهایی با سابقه کار 16 تا 20 سال با 96/1 درصد می باشد و کمترین درصد پاسخ مربوط به ماماهایی با سابقه کار 1 تا 5 سال با 88/4 درصد می باشد.

بیشترین پاسخ درست به سوالات UNMUST مربوط به ماماهایی با سابقه کار 21 تا 25 سال با 96/1 درصد می باشد و کمترین درصد پاسخ مربوط به ماماهایی با سابقه کار 1 تا 5 سال با 90/3 درصد می باشد.

بحث و نتیجه گیری کلی: با توجه به نقاط ضعف ماماهای در گذاشتن IUD که از نتایج پایش استخراج شده، چنین بر می آید که در قسمت "ارزیابی قبل از کار گذاری آی یو دی" انجام آیتم، (به متقارضی اطمینان می دهد که صحبت ها محربانه خواهد ماند). و در قسمت "آماده کردن آی یو دی در داخل بسته استریل و اندازه گرفتن عمق رحم با هیسترومتر" انجام آیتم، (از اینکه بازوی عمودی T داخل لوله کارگذاری قرار گرفته است، اطمینان حاصل می نماید) در بیش از نیمی از ماماهای رضایت بخش نبوده است و نیز در قسمت "ارزیابی قبل از کار گذاری آی یو دی" آیتم (از خالی بودن مثانه متقارضی اطمینان حاصل می کند) و در قسمت "آماده کردن آی یو دی در داخل بسته استریل و اندازه گرفتن عمق رحم با هیسترومتر" آیتم (دقت دارد که از زمان خم وارد کردن بازوهای T به داخل لوله کارگذاری تا کار گذاری آن در داخل رحم بیش از 5 دقیقه نگذرد). در 25/7 درصد ماماهای رضایت بخش نبوده است. لذا پیشنهاد میگردد مسئولین امر نسبت به برگزاری کلاس های آموزش عملی و تئوری جهت ماماهای IUD گذار در مراکز بهداشتی درمانی با تکیه بر نقاط

مجموعه مقالات پژوهیں سینارتمازه های پرستاری و مامایی

۱۹، ۱۸ آذمه - دانشکده پرستاری و مامایی

دانشکده آزاد اسلامی واحد شهر اراک
دانشکده پرستاری و مامایی

ضعف ذکر شده در بالا اهتمام ورزند. نیز دربرنامه درسی آموزش دانشجویان مامایی و دانشجویان پزشکی زن در دانشگاههای علوم پزشکی به موارد MUST و UNMUST چک لیست در کارگذاری IUD بیشتر از گذشته توجه گردد. با توجه به اینکه ماماهای کارشناس پایش شونده به سوالات MUST 2/8 درصد، به سوالات UNMUST 1/2 درصد و مجموع سوالات 1/9 درصد بیشتر از ماماهای کارдан پاسخ درست داده اند. و نیزبا توجه به اینکه ماماهایی با سابقه کار 21 تا 25 سال 6 درصد بیشتر از ماماهایی با سابقه کار 1 تا 5 سال به سوالات پاسخ درست داده اند. پیشنهاد میگردد با توجه به این مهم که افراد با مقطع تحصیلی بالاتر و سابقه کار بیشتر عملکرد بهتری در زمینه کار گذاری IUD دارند شایسته است در صورت امکان در گزینش و انتخاب فرد گذارنده IUD این دو آیتم مد نظر قرار بگیرد.

کلید واژه ها: IUD – MUST – DHS – UNMUST – پایش